

”Herren Jesu Kristi tjänare”

Predikan av pastor Göran Appelgren

“När han kommer, Sanningens ande, då skall han föra er in i hela sanningen.”

Joh 16:13

Inledning

Emanuel Swedenborgs föddes den 29 januari för tre hundra trettio sju år sedan. Vi uppmärksammar det idag genom att tala om saker som har med hans gärning som uppenbarare att göra men utan att göra honom till något helgon. Det skulle han ha avskytt, för han säger:

”Tänk om någon skulle betrakta mig som ett helgon och av det skälet ha höga tankar om mig? Ja, tänk om den personen inte bara skulle vörda utan också tillbe mig som en helig man? Jag insåg att jag vara tvungen att be Herren med de allra uppriktigaste bönerna, att jag inte skulle ha någon del i en så vanvördig synd.” Men han tvekade ändå inte att hävda att han handlade på ett gudomligt uppdrag: ”Herren har uppenbarat sig för mig, sin tjänare, och sänt mig till detta värv.” *Sanna kristna religionen #779*

Läsningar

Från den Heliga Skrift

Joh 16:13-16:

Men när han kommer, Sanningens ande, då skall han föra er in i hela sanningen. Ty han skall inte tala av sig själv, utan allt det han hör skall han tala, och han skall förkunna för er vad som kommer att ske. Han skall förhärliga mig; ty av det som är mitt skall han ta och förkunna för er. Allt vad Fadern har är mitt. Därför sade jag att han skall ta av det som är mitt och förkunna för er. En kort tid och ni ser mig inte längre, och ännu en kort tid och ni kommer att se mig.

Upp 1:7-8:

Se, han kommer med skyarna, och varje öga skall se honom, även de som har genomborrat honom. Och alla jordens stammar skall jämra sig över honom. Ja, amen. Jag är Alfa och Omega, säger Herren Gud, han som är och som var och som kommer, den Allsmåttige.

Översättning: Svenska Folkbibeln 1998

Från uppenbarelsen i Herrens andra ankomst

Sanna kristna religionen # 846:1,3:

En gång blev jag till min ande upptagen till änglahimlen och införd till ett samfund där. Några av de visa i samfundet kom då fram till mig och sade: Vad nytt ifrån jorden? Jag svarade dem: Detta är nytt, att Herren har uppenbarat hemligheter, som i förträfflighet övergår alla

de hemligheter som från kyrkans begynnelse ända tills nu blivit uppenbarade. ... Änglarna gladdes sig storligen över att Herren behagat uppenbara hemligheter som i tusentals år varit så djupt fördolda, och de sade, att detta har skett för att den kristna kyrkan, som är grundad på Ordet, och nu är vid sitt slut, ska kunna återuppstå och ta emot anden genom himlen från Herren.

Amen! Herren gav Ordet. Välsignade är de som hör det och gör därefter!

Predikan

Klantat till det

När vi har klantat till något tillräckligt mycket är det dags att inhämta ny kunskap så att vi kan trassla oss ur besvärligheterna. Så skulle man kunna beskriva Emanuel Swedenborgs gärning. Den kristna världen hade klantat till sin teologi så pass att den hade tappat sin andliga kraft. Den behövde nya idéer, nya kunskaper. Vår Herre och Gud Jesus Kristus, som skapat världen och som i sin Försyn är med i varje minsta detalj i vad som sker i världen, visste när det var dags att inspirera en människa med en sådan kunskapsörst och en sådan ren vilja att det skulle bli möjligt att uppenbara "hemligheter, som i förträfflighet övergår alla de hemligheter som från kyrkans begynnelse ända tills nu blivit uppenbarade". *Sanna kristna religionen #846:1*

Andlig fiskare

Swedenborg vittnar själv om hur Herren visste vem som var lämplig och att han blev förberedd för sin uppgift. Så här berättar han i verket *Sambandet mellan själen och kroppen*:

"En gång fick jag frågan hur jag från filosof blev teolog, och jag svarade: 'På samma sätt som fiskare blev gjorda till lärjungar genom Herren, och att jag alltifrån tidig ungdom varit en andlig fiskare.' Då frågade han: 'Vad är en andlig fiskare?' Och jag svarade: 'En fiskare betecknar i Ordet i dess andliga mening en människa som utforskar och undervisar om naturliga sanningar och efteråt om andliga sanningar på ett förnuftsensligt sätt.' ... När han hörde detta, sade han: 'Då förvånar det mig inte, att Herren har utvalt dig, eftersom du från den tidiga ungdomen varit en utforskare av naturliga sanningar. Och orsaken till, att du nu har blivit en utforskare av andliga sanningar är den, att dessa andliga sanningar är uppbyggda på de förra naturliga sanningarna.' Och så lade han till, att 'Herren ensam känner till, vem som är rätt person att uppfatta och undervisa om de saker, som hör till hans Nya kyrka.'" *Sambandet mellan själ och kropp #20*

"Utforska och undervisa om andliga sanningar på ett förnuftsensligt sätt." Det är den typen av nya kunskaper som den moderna människan behöver, när hon har klantat till sin teologi. Det som gör att det är en ny sorts uppenbarelse är, att Swedenborg visserligen leddes av Herren

och fick all undervisning av honom men ändå tänkte av sig själv, det vill säga han förstod allt det som han skrev. Så var det däremot inte för Gamla testamentets författare och inte när det gäller evangelierna heller, och ännu mindre angående Uppenbarelseboken. I samtliga fall var det dikterat av Herren. Inte så med Swedenborg: "Det tycks mig som om jag tänker och vill av mig själv", "även om det är Herren allena som har undervisat mig och upplyst mig." *Gudomliga försynen #290 och #135; jfr Sanna kristna religionen #779*

På ett annat ställe säger han: "Ingenting är från mig själv. Om det kommer från Herren är det gott, och om det är från helvetet är det ont. ... Jag (Swedenborg) förnimmer vad som strömmar in i min yttre tanke, och huruvida det kommer från himlen eller från helvetet, och jag förkastar det som är från helvetet och tar emot det som är från himlen." *Gudomliga försynen #290*

Sanningens ande

Här kan vi ana Sanningens ande, som "skall föra er in i hela sanningen." *Joh 16:13* Vi behöver förstå mer med vårt vuxna förstånd för att vi ska vilja ge oss på att söka efter de gudomliga sanningarna som finns dolda i Ordet. Med dessa nya kunskaper som har presenterats "på ett förnuftsensligt sätt" blir vi motiverade att påbörja ett sådant sökande.

Vi kan gå tillbaka till den kända berättelsen om de två lärjungarna, som på påskdagen lämnade Jerusalem och gick mot den lilla byn Emmaus. På vägen fick de sällskap av den uppståndne Herren själv utan att veta att det var han. Där får vi en försmak av vad denna Sanningens ande kan vara och hur det hör ihop med uppenbarelserna i Herrens andra ankomst. De häpnade över det som Jesus sa. Vi läser: "Jesus började med Moses och alla profeterna och förklarade för dem vad som var sagt om Honom i alla Skrifterna." Och när de till sist hade förstått att det var han, sa de till varandra: "Brann inte våra hjärtan när Han talade med oss på vägen och öppnade Skrifterna för oss?" *Luk 24:27, 32*

Att "öppna Skrifterna för oss" är ju vad Swedenborgs texter gör, och det är en av sakerna som väcker upp ett helt nytt intresse för Bibeln hos många människor. De två lärjungarna på väg till Emmaus fick säkert höra mycket om det som vi idag kallar den inre eller andliga meningen.

Ett par saker

Av allt som ingår i de "hemligheter, som i förträfflighet övergår alla de hemligheter som från kyrkans begynnelse ända tills nu blivit uppenbarade", *Sanna kristna religionen #846:1* är det två saker som är de allra mest betydelsefulla. Det ena har att göra med den inre eller andliga meningen som Herren öppnade för de två lärjungarna. Fast nu får vi också veta, och vi får veta mycket, mycket mer än de gjorde då. Denna inre mening är det som förutsades i Matteus kapitel om en kommande tid: "Människosonen ska komma på himlens skyar med stor makt och härlighet." *Matt 24:30*

Det andra har att göra med rapporteringen av hur det faktiskt ser ut i den andliga värld som vi alla kommer att vakna upp i och leva i efter döden. Det finns inte lika tydligt förutsagt i Bibeln, men vi kan se det i dessa Jesu ord: "I min Faders hus finns många rum ... Och jag skall ta er till mig, för att ni skall vara där jag är." *Joh 14:2-3*

De här två sakerna hör ihop på ett bestämt sätt. Det är alldeles ny kunskap. Bakom bokstavsmeningen döljer sig djupa hemligheter. De handlar om det som sker i människans inre, i hennes ande, alltså i hennes andliga förändring och växande till att vara mer och mer i Guds avbild och likhet. När det sker blir människans mer och mer lik invånarna i himlen, alltså det vi kallar en ängel. Alla änglar har först varit människor. Redan där har vi en ny, fräsch sanning. Tänk på liknelsen om den återfunne sonen, *Luk, kap 15:11-32*. Faderns kärlek står för Herrens oändliga kärlek. Sonen hade hittat fram till ett himmelskt tillstånd efter att ha befunnits sig i helvetiska kretsar, "Jag är inte längre värd att kallas din son." Hela Bibeln handlar om denna resa, från utanförskap i förhållande till himlen och fram till ett införlivande i himlen, och allt sker under ledning av vår oändligt kärleksfulle och allvise Herre Jesus Kristus. Swedenborg säger alldeles i början av *Arcana Cœlestia*, Himmelska hemligheter, så här om kopplingen mellan Ordets inre hemligheter och beskrivningen av den andliga världen:

"Herren har låtit mig veta den invärtes meningen i Ordet. Denna mening innehåller mycket djupa arkana, som aldrig tidigare kommit till någon människas kännedom. De kan inte heller göra det, om man inte vet hurdana förhållandena är i det andra livet ... det mesta av Ordets invärtes mening berättar just om hur förhållandena är i det andra livet." *Arcana Cœlestia #67*
Eller med egna ord: Vi måste förstå hur den andliga världen ser ut och fungerar, för att vi riktigt ska kunna förstå Ordets inre mening.

Swedenborg var den som både fick se in i den andliga världen, och som därmed också fick se och kunde förstå den inre meningen med sina "mycket djupa arkana", alltså det som vi tidigare hördes beskrivas som "hemligheter, som i förträfflighet övergår alla de hemligheter som från kyrkans begynnelse ända tills nu blivit uppenbarade."

Himmelens skyar

Verserna i Matteus, kap 24, är viktiga, ja, helt avgörande för att förstå det vi talar om idag.

"Människosonen ska komma på himlens skyar med stor makt och härlighet." *Matt 24:30*

Lärjungarna hade frågat honom: "Säg oss: När skall detta ske, och vad blir tecknet på din återkomst och den här tidsålderns slut?" *Matt 24:3* Och då sa han bland annat detta. Swedenborg förklarar att med 'skyar' menas Ordets bokstavsmening. 'Makt och härlighet' är just "mycket djupa arkana", alltså den inre meningen. Detta fanns redan förutsagt hos Daniel i Gamla testamentet: "I min syn om natten såg jag, och se, En som liknade en Människoson kom med himlens skyar. *Dan 7:13; jfr Sanna kristna religionen #791* Och det upprepas i början av Uppenbarelseboken: "Se, han kommer med skyarna, och varje öga skall se honom, även de som har genomborrat honom." *Upp 1:7*

Ett par andra saker

Det tredje som uppenbaras är det läromässiga, alltså hur flera kunskaper eller sanningar sätts samman till ett helt tänkande. Gud är kärlek och allvis, vill människans frälsning och därför använder redskapet försynen. Sätt ihop de fyra sakerna och vi får en bild av hur Gud handlar med oss i vårt elände, hur han ser exakt var vi är och genom sin försyn vet vad vi

behöver för utmaningar för att gå i rätt riktning. En rätt lära krävs för att förstå den andliga meningen. Swedenborg förklarar:

”Ordets andliga betydelse har idag uppenbarats av Herren. Det beror på, att den verkliga sanningens lära nu har uppdagats. Denna lära innehålls delvis i Det Nya Jerusalems lära och förkunnas nu i mindre verk, som ges ut offentligt. Denna lära och ingen annan överensstämmer med Ordets andliga betydelse, som nu för första gången uppenbaras.” *Ordet av erfarenhet (de Verbo) # 21*

Att läran ”förkunnas i mindre verk som ges ut offentligt” hör vi om i Sanna kristna religionen: ”Eftersom Herren inte kan uppenbara sig personligen men ändå har förutsagt, att Han skall komma och upprätta en Ny kyrka, som är det Nya Jerusalem, så följer att Han skall göra det med hjälp av en människa, som kan - inte enbart med förståndet ta emot denna kyrkas läror - utan även kungöra dem i tryck.” *Sanna kristna religionen #779*

En ny tid

Dessa skrifter gör en ny tid möjlig. Det uttrycks profetiskt med bilden av ”den heliga staden, det nya Jerusalem, komma ner från himlen, från Gud.” *Upp 21:2* Här syftar ”den heliga staden” på just lärorna, som alltså är nödvändiga för att förstå den inre meningen.

Då har vi tre saker som hänger ihop och där den ena inte är möjlig utan de andra. Det är den inre meningen, ”makt och härlighet i skyarna”, beskrivningarna av den andliga världen, ”ni skall vara där jag är”, och för det tredje äkta, förnuftiga läror, ”den heliga staden”.

Herrens andra ankomst

Allt detta handlar om det som kallas Herrens andra ankomst. Swedenborg skriver så här:

”Ordet är källan ur vilken alla kristna hämtar levande vatten i fullhet. I Ordets naturliga betydelse är den Gudomliga sanningen liksom i en sky, medan den i den andliga och himmelska betydelsen är i härlighet och kraft. ... Herren kommer att bli synlig i Ordet, men det sker inte i person ... Det är i Ordet som han skall bli synlig, ty det är av honom och är således han själv.” *Sanna kristna religionen #777*

Herren blev synlig för Swedenborg i Ordet och tog emot undervisning. Han skriver:

”Jag betygar i sanning att jag från den första dagen av min kallelse inte har tagit emot något som hör till denna kyrkas läror av någon ängel, utan från Herren allena, då jag läste Ordet.” *Sanna kristna religionen #779*

Så när vi nu läser Ordet får vi hjälp av uppenbarelserna genom Swedenborg att

- förstå Ordets inre, andliga mening,
- förstå hur den andliga världen ser och fungerar, samt
- förstå de grundläggande läror som gör att den kristna läran blir begriplig.

Löftet som Herren gav till lärjungarna håller på att förverkligas: ”Jag skall be Fadern, och Han skall ge er en annan Hjälpare, som alltid skall vara hos er, Sanningens Ande.” *Joh 14:16*

Amen!